

NOTATKI DYDAKTYCZNE – NOTES DIDACTIQUES – – TEACHING NOTES

„TURYZM”, t. 9, z. 2, 1999

Bogdan Włodarczyk
Robert Wiluś

PROGRAM ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH Z PRZEDMIOTU
„RUCH TURYSTYCZNY” NA STUDIACH Z GEOGRAFII
TURYZMU I HOTELARSTWA NA UŁ

LE PROGRAMME DES ACTIVITÉS DIDACTIQUES
AU SUJET „MOUVEMENT TOURISTIQUE” AUX ÉTUDES
DE LA GÉOGRAPHIE DU TOURISME ET DE L’HÔTELLERIE
À L’UNIVERSITÉ DE ŁÓDŹ

THE CURRICULUM OF THE ‘TOURIST TRAFFIC’
SUBJECT AT THE GEOGRAPHY OF TOURISM AND HOTEL
MANAGEMENT STUDIES AT THE UNIVERSITY OF ŁÓDŹ

Przedmiot „ruch turystyczny” realizowany jest na pierwszym roku studiów geograficznych na specjalizacji z geografii turystyki i hotelarstwa. Główną formą prowadzenia zajęć jest konwersatorium. Część przedmiotu realizowana jest także w formie ćwiczeń. Najważniejszym celem zajęć jest przekazanie w miarę szerokiej wiedzy o ruchu turystycznym od strony specyfiki tego zjawiska i jego najważniejszych charakterystycznych cech geograficznych, ekonomicznych, socjologicznych, kulturowych. Ważnym celem jest także zwrócenie uwagi na możliwości wykorzystania tej wiedzy w praktyce i teorii. W ramach prowadzonych zajęć studenci zapoznają się z podstawową literaturą przedmiotu oraz materiałami statystycznymi, które w analizach omawianego zjawiska są niezbędne.

Program przedmiotu składa się z trzech bloków tematycznych. Pierwszy blok dotyczy zagadnień wstępnych, związanych z definiowaniem ruchu turystycznego z różnych punktów widzenia, kryteriami podziału oraz determinantami rozwoju tego zjawiska. W trakcie zajęć studenci zapoznają się także z pojęciem

„systemu turystycznego” oraz terminologią turystyczną zaproponowaną na początku lat dziewięćdziesiątych przez Światową Organizację Turystyki (WTO), stosowaną i obowiązującą na całym świecie. Na zakończenie tego bloku wykonywane jest ćwiczenie polegające na rozpoznaniu form i rodzajów turystyki (wg terminologii WTO) na podstawie konkretnych przykładów różnego rodzaju wyjazdów.

Drugi blok tematyczny dotyczy omówienia najbardziej charakterystycznych, a także dość specyficznych form ruchu turystycznego. Pod uwagę brane są takie formy, jak: turystyka wypoczynkowa i krajoznawcza, turystyka aktywna (kwalifikowana, specjalistyczna), turystyka alternatywna, turystyka pielgrzymkowa (religijna), uzdrowiskowa, sentymalna oraz inne (np. tramping, turystyka związana z parkami rozrywki). Przedmiotem analizy i dyskusji dotyczącej każdej z wybranych form turystyki jest m. in. wielkość, charakter, rozmieszczenie (ważniejsze obszary koncentracji turystów w Polsce i na świecie) ruchu turystycznego, struktura demograficzna i społeczno-ekonomiczna turystów, determinanty rozwoju poszczególnych form itp. W trakcie zajęć studenci wykonują ćwiczenia polegające na określeniu cech swoistych i przestrzennych analizowanych form ruchu turystycznego.

Kolejny blok obejmuje zajęcia dotyczące metod badań ruchu turystycznego. Celem jest w tym przypadku zapoznanie się ze sposobami zbierania i następnie opracowywania materiałów o ruchu turystycznym. Studenci zapoznają się z podstawowymi narzędziami badawczymi oraz z zastosowaniem ich w zależności od miejsca (obszar generujący, recepcyjny, tranzytowy), etapu (zbieranie, opis, analiza...) prowadzenia badań oraz cech ruchu turystycznego (wskaźniki turystyczne). Metody badań prezentowane są na zajęciach w układzie modelowym i systemowym. Podczas zajęć wskazuje się także na praktyczne (badania marketingowe) i naukowe znaczenie badań nad ruchem turystycznym.

Ostatni blok tematyczny dotyczy charakterystyki ruchu turystycznego w Polsce (cz. I) i na świecie (cz. II). Na podstawie w miarę najnowszych i dostępnych materiałów badawczych analizowane są: wielkość, rozwój, struktura demograficzna, społeczna uczestników ruchu turystycznego, sezonowość, rozmieszczenie (regiony i centra turystyczne), pochodzenie i kierunki przemieszczeń turystów, środki transportu wykorzystywane w turystyce, dochody uzyskiwane z turystyki, wydatki turystyczne itp. Studenci na podstawie przygotowanych wcześniej materiałów statystycznych wykonują ćwiczenia, które polegają na przeprowadzeniu analizy ruchu turystycznego w wybranym regionie turystycznym w Polsce i na świecie. Ćwiczenie to pozwala sprawdzić na konkretnym przykładzie umiejętność posługiwania się narzędziami badawczymi stosowanymi w analizie naukowej oraz wnioskowania na podstawie samodzielnie przeprowadzonej analizy.

Po zakończeniu przedmiotu student powinien wiedzieć, na czym polega zjawisko ruchu turystycznego i jakie jest jego miejsce w turystyce, umieć po-

sługiwać się terminologią turystyczną wprowadzoną przez WTO, znać najważniejsze i specyficzne formy ruchu turystycznego i ich charakterystyczne cechy, metody postępowania badawczego oraz podstawowe narzędzia badawcze stosowane w badaniach nad ruchem turystycznym, znać współczesne trendy w rozwoju ruchu turystycznego w Polsce i na świecie, umieć określić zależności pomiędzy różnymi cechami ruchu turystycznego a potencjałem turystycznym i innymi determinantami rozwoju turystyki, umieć ocenić generalnie to zjawisko od strony poznanych w trakcie zajęć charakterystycznych cech i prawidłowo wyciągać z tej oceny wnioski o znaczeniu praktycznym i naukowym, co ułatwia podjęcie decyzji dotyczących rozwoju turystyki.

Przedmiot kończy się kolokwium w formie testu, które swoim zakresem obejmuje całość zagadnień poruszanych w trakcie zajęć.

Program przedmiotu „ruch turystyczny”

Blok I. Podstawowe pojęcia z zakresu tematyki ruchu turystycznego.

Ćwiczenie 1. Zagadnienia wstępne: Podstawowe pojęcia z zakresu ruchu turystycznego.

Tematyka:

- pojęcie „ruchu turystycznego”,
- kryteria podziału ruchu turystycznego,
- determinanty rozwoju ruchu turystycznego,
- system turystyczny,
- terminologia turystyczna WTO.

Cele: opanowanie podstawowej terminologii związanej z ruchem turystycznym, kształcenie umiejętności klasyfikowania ruchu turystycznego wg różnych kryteriów i rozpoznawania jego różnych form na podstawie opisu materiałów statystycznych.

Zadanie: opracowanie tekstowe, dyskusja nad proponowanymi przykładami.

Blok II. Charakterystyka podstawowych rodzajów (form) ruchu turystycznego.

Ćwiczenie 2. Ruch krajoznawczy, wypoczynkowy.

Ćwiczenie 3. Turystyka aktywna, uzdrowiskowa.

Ćwiczenie 4. Turystyka pielgrzymkowa (religijna), alternatywna, inne formy ruchu turystycznego (tramping, turystyka związana z parkami rozrywki itd.).

Tematyka ćwiczeń 2–4: wielkość, kierunki, rozmieszczenie, struktura społeczno-ekonomiczna i demograficzna.

Cele: poznanie różnorodnych (popularnych i niekonwencjonalnych) form ruchu turystycznego; wykształcenie umiejętności określania swoistych i przestrzennych cech omawianych form ruchu turystycznego.

Zadanie: porównanie na podstawie opisu cech swoistych i przestrzennych omawianych form ruchu turystycznego.

Efekt: tabela syntetyczna cech swoistych i przestrzennych, dyskusja nad propozycjami zwartymi w tabelach.

Blok III. Metody badań ruchu turystycznego.

Ćwiczenie 5. Metody badań ruchu turystycznego.

Tematyka:

- zbieranie materiałów i metody pomiaru ruchu turystycznego,
- metody opracowań danych związanych z ruchem turystycznym (opracowania terenowe i kameralne).

Cele: poznanie podstawowych metod i sposobów badania ruchu turystycznego, postępowania badawczego, metod opracowań i prezentacji wyników; kształcenie umiejętności interpretacji wyników badań.

Zadanie: określenie metodologii badań dla różnych form ruchu turystycznego (metody badań, postępowanie badawcze).

Efekt: prezentacja własnych algorytmów badań poszczególnych form ruchu turystycznego, dyskusja.

Blok IV. Ruch turystyczny w Polsce i na świecie.

Ćwiczenia 6, 7. Charakterystyka ruchu turystycznego w Polsce.

Tematyka:

- wielkość, struktura, dynamika, sezonowość, regiony turystyczne,
- kierunki ruchu; ruch krajowy i zagraniczny,
- analiza ruchu turystycznego wybranego regionu.

Ćwiczenie 8. Charakterystyka ruchu turystycznego na świecie.

Tematyka:

- wielkość, główne kierunki, rozmieszczenie, sezonowość, zróżnicowanie potencjału turystycznego jako najważniejszej determinanty rozwoju ruchu turystycznego na świecie,

- analiza ruchu turystycznego wybranego regionu turystycznego.

Cele: kształcenie umiejętności interpretacji wyników badań ruchu turystycznego.

Zadanie: określenie na podstawie przygotowanych materiałów statystycznych (w ujęciu dynamicznym) i opisowych trendów i prawidłowości w rozwoju i rozmieszczeniu ruchu turystycznego w Polsce i na świecie.

Efekt: prezentacja wniosków z przeprowadzonych analiz, dyskusja.

Ćwiczenie 9. Kolokwium (test).

Ćwiczenie 10. Podsumowanie zajęć, zaliczenie.

Literatura do przedmiotu

- Alejziak W., 1999, *Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku*, Albis, Kraków.
Doliński A., Borne H., 1998, *Organizacja turystyki*, PWSiP, Warszawa.
Gaworecki W., 1998, *Turystyka*, PWE, Warszawa.
Kowalczyk A., 1997, *Geografia turystyki*, Wyd. UW, Warszawa.

- L i j e w s k i T., M i k u ł o w s k i B., W y r z y k o w s k i J., 1998, *Geografia turystyczna Polski*, PWE, Warszawa.
- M i d d l e t o n V. T. C., 1996, *Marketing w turystyce*, PAPT, Warszawa.
- P r z e c ł a w s k i K., 1997, *Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki*, Albis, Kraków.
- W a r s z y ń s k a J., J a c k o w s k i A., 1979, *Podstawy geografii turystyki*, PWN, Warszawa.
- Czasopisma naukowe z zakresu turystyki: „Turystyka”, „Problemy Turystyki”, „Annals of Tourism Research”, „Tourism Management”.
- Czasopisma turystyczne: „Rynek Turystyczny”, „Aktualności Turystyczne”, „Tour-Express”.
- Materiały statystyczne – roczniki, raporty WTO oraz Instytutu Turystyki (adres w Internecie: <http://www.intour.com.pl/products.htm>).

Dr Bogdan Włodarczyk
Dr Robert Wiluś
Katedra Geografii Miast i Turystyki
Uniwersytet Łódzki
ul. Kopcińskiego 31
90-142 Łódź

Wpłynęło:
6 grudnia 1999 r.